

Tomasz Wicherkiewicz

wicher@amu.edu.pl

Pracownia Polityki Językowej i
Badań nad Mniejszościami

Dept. of Language Policy &
Minority Studies

Abteilung für Sprachpolitik u.
Minderheitenstudien

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu

Adam Mickiewicz University in
Poznań, Poland

Adam-Mickiewicz-Universität
zu Posen, Polen

Internationale wissenschaftliche Konferenz

Mehrheiten / Minderheiten:

Sprachlich-kulturelle Identitäten der Slavia im Wandel der Zeit

Wien/Vienna/Wiedeń 15-17. 01. 2015

***Kolateralność języków a tożsamość językowa, ze szczególnym
uwzględnieniem kaszubszczyzny***

Collaterality of Languages and Language Identity - the case of Kashubian

Paper in English – Streszczenie w języku polskim

Zagadnienie **regionalnych języków kolateralnych** stanowi bez wątpienia aktualny i frapujący problem badawczy o formacie interdyscyplinarnym: dialektologii, geolingwistyki i socjolingwistyki, językoznawstwa historycznego i porównawczego, typologii sytuacji i teorii polityki językowej, czy klasyfikacji języków. Badane przez autora przypadki języków reprezentują sytuacje dynamiczne, dla których przełom XX i XXI wieku to okres krytyczny dla rozwoju tożsamości językowej, regionalnej, aktywnych formy planowania wszystkich poziomów języka, to wreszcie interesujący model autonomizacji systemów językowych.

Jak pokazały ostatnie dekady, regionalne języki kolateralne zajęły to miejsce w strukturze językowej Europy, którego od dawna intuicyjnie poszukiwano dla odmian potocznie postrzeganych jako graniczne przypadki pośrednie między dialektami a samodzielnymi językami. To potoczne rozumienie znajdujące wyraz w tożsamości – przede wszystkim regionalno-językowej - wspólnot języków kolateralnych poszukiwało terminologicznego umiejscowienia i uzasadnienia. Większość językoznawców problem tych niepewnych co do kryteriów swojej odrębności społeczności językowych pomijało, zwracając skądinąd słusznie uwagę na pozajęzykowy charakter decydujących kryteriów. Inni zaś ignorowali owe czynniki ekstralingwistyczne stając się rzecznikami jedności wspólnot państwowo-narodowych (według wzorca *nation=état=langue*) oraz argumentując niecelowość działań wspólnot regionalnych na rzecz wzmocnienia, a często w ogóle konstruowania odrębnych tożsamości językowych.

Glottopolityczna sytuacja kaszubszczyzny w ciągu ostatnich kilku dekad stanowi dla tych badań szczególnie charakterystyczne i typowe studium przypadku.